

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
30 Juniu st. v.
12 Juliu st. n.

Ese in ste-care dumineca.
Redacțiunea in
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 26.

ANUL XXI.
1885.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Inaintea oglinzii.

A m i n t i r i.

târziu. De mult ferestra
 Colo s'a intunecat ;
 Ersași luna, straja nopți
 In cei codri s'a culcat.

Lângă riu' ce visază
 Murmurând incetișor
 Singur stau hrânind durerea
 Clipelor ce se strecor.

Ah, așa de trist atinge
 Suflul vântului pribeag,
 Floricelele in lacrimi
 Și frunzișul din huceag !

Légân fericirii mele
 Acest mal a fost cândva,
 Unde-ades sub vëlul nopții
 Tainic vin a lăcrămă . . . !

M. Pompiliu.

I n f a ța v i e ții.*

— Roman. —

Or ce om care s'a deșteptat din cele dintei visuri ale tineretii, care ține socotela de propria sa experienta și de experienta altora, care a studiat istoria trecutului și pe a epocii sale, decât niscăi-va prejudecii înrădăcinate nu-i turbură judecata, va sfârși prin a ajunge la concluziunea, că lumea omenilor este împărăția întâmplării și a greșelii, cari o stăpânesc și o guvernază după cheful lor, fără nici o milă, ajutate fiind de nebulie și de răutate. De aceea tot ce e mai bun în omenire nu ese la liman de cât cu mii de greutate; or ce inspirațiune nobilă și înțeleptă găsesce greu ocazie să se arate pe când absurdul și falsul în domeniul ideilor, platitudinea și vulgaritatea în regiunile artei, răutatea și prefăcătoria în viața practică, domnesc neturburate de nimeni și aproape în neîntrerupere . . .

Schopenhauer. Lumea ca voiață și ca reprezentațiune. Vol. I. 382.

PARTEA INTÊIE.

I.

bosit de drum, Eugeniu Solean s'a propiã de moșiea părintescă cătră sfințitul sôrelui. Erã în vëra anului 1874.

De patru zile de când călătoriã, cea dintei multumire ce o avea, erã aceea pe care i-o pricinuiã revăderea locurilor în care se născuse și crescuse. Sătul de drum de fier și apăsãt de greutatea gândurilor sale, se

* Autorisați de dl autor, reproducem acest roman, după edițiunea apãrutã anul trecut la București. Red.

simți ore-cum ușurat, când, la Adjud, se sui într'o birjã jidovescă, care-l porni în fuga cailor spre munți.

Aerul rece și sãnetos al delurilor avu darul de a-i chemã ore-cari resturi de amintiri, dulci tovarășe de singurãtate, cari i gonirã negra tristețe ce-l cuprindea. Trotușul curgea pe albia sa pietrosã ca și acum șese ani; munții erau verđi și frumoși ca și atunci; fãneța erã tot atãt de vie, cu nenumeratele sale ierburi înflorite, er maldãrul, intins în palii-palii pe cositurã, umplea aerul de mirosuri, ca și pe vremea când umblã cãlare pe moșie, dela un capet la altul, ca un vãtãșel.

Eugeniu Solean se întorcea în țëra pentru a-l vedea.

Plecãse cu șese ani mai înainte la Paris, să învețe literele și filosoffa, lucru rar pentru un bãiat bogat — cãci atunci erã bogat — și acum, peste șese ani, se întorcea acasã fãrã diplomã și sãrac. Fiu al unei familii nobile din Moldova, plecãse în strãinãtate cu fastul și iluziile unui copil, singur la pãrinți, cãruia i s'a ascuns totdeuna adevãrata stare a averii sale, din dragoste de cãtrã mamã și din orgoliu de cãtrã totel seu — lãsându-i-se sã credã cã are în omã comori.

În anii dintei, Eugeniu mãncã multe parole și tãcã puținã trebã. Dela al treilea an însã, fie cã se sãturase de petreceri, fie cã natura sa, mândrã și cu totul superiãrã, simțise nevoie de-a se hrãni dela o vënë puternicã și dãtãtore de viëtã, care se chiamã invëtãturã, fie în fine cã finețea unui simț, de-o escesivã delicatețe, pe care-l moștenise dela mama-sa, îl fãcuse sã bãnuiescã starea averii pãrintesci — se puse pe lucru. În patru ani munci cãt un hamal. La început de datorie, mai pe urmã din dragoste, ajunsese sã nu-și pótã trãi nici ciasurile de odihnã fãrã o carte la cap. Cursul propriu đis de litere îl cam obosiã, și de aceea se dete cu totul filosofiei și istoriei. Studiul acesta avu asupra caracterului și esistenții sale sbuciumate, ce începea din acest moment, o iãriurire hotãrãtore.

Neîncrederea în sine, care, la o vërstã ore-care stãpãnesce naturele cele mai superiãre, și care pentru Solean fusese un isvor de suferințe morale fãrã șir — începea sã fie înlãturatã puțin cãte puțin studiul adãnc și sistematic asupra istoriei, care-i îlesniã și mai mult studiul filosofiei, curs special pe care-l urmã cu gând de-a dobãndi un titlu.

La 26 de ani, Eugeniu Solean erã un om întreg.

Alături de cunoscințele temeinice ce dobãndise prin invëtãturã, avea o dispozițiune secretã, acel ceva care nu se ia dela alții, care ține de temperamentul propriu al fie-cãruia, și cãruia ne-am învoit a-i dice talent. Solean avea darul cuvântãrii. Presentat în societatea geograficã din Paris, de un prieten al prințului Mihalache Sturza, avu îndrãznela sã vorbescã în fața acelei invëtate adunãri, și, de și cuvântãrea sa se ținu în franțuzesce, ea avu un farmec deosebit pentru ascultãtori, atãt pentru cã se fãcea asupra unei țëri, aproape necunoscutã Franțușilor, țëra nãstrã, cãt și pentru cã revelã un talent nou, puternic, cu un stil cam imposit, dar cu o frasã care erã totdeuna hrãnitã de-o idee. Ideãțiunea tinërlui orator plãcũ cu deosebire ilustrei adunãri. Avea un dar cu totul particular de-a cugetã, care însufletia imaginele ce-i veniau, în desvãluirea unui subiect, cu o strãlucire de viëtã ne mai pomenitã.

Dupã ce sfirși, Solean fu luat la o parte de preșidentul societãții, care se informã cu mult interes de familia, de poziția, de țëra sa. El avu multumirea sã-i

pota raspunde, ca atat familia cat si tera i erau bogate, si ca atat una cat si cealalta pastrau pentru Franța o adanca simpatie.

In urma acestui succes, tota colonia romana re-cunosc in Solean pe seful ei. El remase tot simplu si cu aceeași seninatate ca si mai 'nainte. Succesul nu putu de cat. sa-i dea mai multa incredere in muncă, si sa-i aduca o mare multumire sufletesca, cea mai dreptă si mai neprețuită resplata a celor ce lucreza cu spiritul.

Neincrederea de alta-data sburase cu totul, si Solean se uită acum in viitorul seu cum te-ai uită pe o alee dreptă si liniscită, pana in capet.

Intemplantările insē hotarira altfel.

Tocmai pe când se pregătia sa 'ncepă seria esamenelor de doctorat, primi o scrisore din partea tatălui seu, care cădu ca un trăsnet. Bētrānul i spunea, pe departe si cu intorsături, că o multime de nenorociri de familie i-au adus intr'o mare strimtorare si că, de si are sa ia o gramadă de bani de pe la o sumă de datornici, cu care Eugeniu sa-si adune averea la loc, pentru moment i e cu neputinta sa-l mai ție la Paris, si de aceea i trimete ultimii 800 de lei, cu care sa se întorcă numai de cat. I povestiă cum fusese silit sa vëndă Solenii fostului seu tovarăș Mariu Marțian, care i lasase si lui o mică parte din moșie, unde isi făcuse o casută simplă, in care trăia aprōpe singur. Il rugă sa nu pierdă or ce nădejde de a se reintorce in Paris, decă vrea să mai invete, căci Dumnezeu e mare si milostiv cu cei dērēpti, etc.

Cu alte cuvinte ruina!

Sărăcīa i apărū de odată, hidōsă si rinjitorē ca o iazmă, si in fața ei tōte proiectele si tot viitorul cădură ca un castel de cărți. Scrisōrea tatălui seu il găsī gata sa esă. După ce o ceti, remase pe scaun cu brațele intinse, privind inainte-i fără nici o idee, fără nici un plan, cuprins de o desnădăjduire fără margini, care rapse firele cu cărei legături cu viitorul, a or cărei speranțe, a or căruī bine. Lovitura fu atât de violentă si impresia atât de adancă, in cât sfărīmară cu totul acēsta natură simplă dar puternică, si, un moment, Eugeniu rēmase fără noțiune esactă de sine-si, fără consciință de nenorocirea care-l lovia, ca un cadavru — până ce o durere grōznică il apucă de gât, si pieptu-i se umplū de o neînțeleșă simțire, care-l înădușia, i sfășia sufletul, i sēcă sângele.

Cum se pōte! Acel frumos viitor ce-l așteptă, cu orizonturi imense pentru gândire, cu multumiri de tot soiul pentru activitate, cu erudițiune in capet, cu celebritate pōte, se eclipsă cu totul din nainte-i, si nu lăsă in locu-i de cât nemultumire, greutăți de tot felul, obscuritate?

Lacrămile il podidiră, si plānse cu capul in mâni câteva minute. Acēsta fire, semēta cu ea ēnsăși si blāndă cu alții, avū un moment de teribilă rēscōlă contra destinului. Cum se pōte! Pentru o miserabilă sumă de 500 de lei pe lună, sa dea cineva cu pumnul in sticla vieții sale si s'o sfărāme, ca pe un gēm, un furios de ospiciu? Cu neputință!

Si totuși eră fōrte cu putință, fiind că așa eră.

Să se adreseze la cine-va, la prințul Sturza, la presidentul Societății geografice, la rude, la prieteni... imposibil. Mai intei, eră prē mândru ca să cēră un serviciu, fie dela ori-cine — si după aceea nu l'ar fi cređut nimeni; un om care trăiesce șese ani la Paris, cum trăise dēnsul, nu sārăcesce așa, de odată, ca in poveste.

— Așa incepem? Fōrte bine! Vom vedē cine va birui.

Se hotarise: a doua și plecā.

Căută să-si întâlneșcă prietenii si le făcū cunoscut la toti hotarirea ce luase: lipsia numai pentru câteva luni, spre a-si regulă ore-cari afaceri, si se 'ntorcea să-si facă doctoratul. După ce-i vedū pe toti, isi luă drumul spre cartier, unde cunoscea de vre-o căți-va ani una din acele gentile păpuși, de care e plin Parisul, care-i mănecase fōrte mulți bani, sub pretext de a-i da in schimb o afecțiune sinceră si nestrāmūtată. El o cāntăriă fōrte bine cātă greutate trăgea, dar inchidea ochii, multumindu-se să fie inșelat de un singur sistem, de cât să le incerce pe tōte, si cu tōte să aibă același rezultat. Inainte de a intră la dēnsa, trecū pe la un bijutier si-i cumpēră un unel cu un mic diamant. Cum il vedū, Zouzou i sārī de gāt, si incepū să-l certe că de câtva timp o uită prē mult.

— Mi se pare, draga mea, că am să fiu silit să te uit de tot. Familia me rechiamă in țeră.

— Te duci! Me lași! Nenorocitul, n'ai milă de mine, nu mai iubit nici odată!

Și 'ncepū a se bocī.

— Zouzou, scutesce-me te rog de scene dramatice.

Tonul serios si cam poruncitor cu care fură đise aceste cuvinte, o făcură să 'nțegă că miolraiturile nu sūnt venite la timp.

— De ce te duci, me rog?

— Fiind că n'am cu ce să mai trăiesc la Paris.

La aceste vorbe ea se dete inapoi cu o mișcare teatrală. După aceea bufni de ris.

— Tu! n'ai cu ce să mai trăiesci! un bogătaș! Glumesci.

— Eu glumesc fōrte rar, scii bine. Si ca să nu mai prelungim scena acēsta, étă un mic dar ce-ți fac acum, făgăduindu ți pe cīnste că indată ce voiu ajunge in țeră iti voiu trimete o mie de franci. Me cunosci indetul ca să nu indoiesci de cele ce-ți spuīu. Ea luă cutia inelului si, deschidēnd'o, se uită drept in ochii lui, cu un zimbet de caricatură.

— Atăta ai găsit să-mi aduci.

— N'am putut mai mult, crede-me.

— Eugeniu, să-ți spuīu drept, te credeam un om de onōre, dar ved că si tu nu ești de cât o canalie, ca toti Românii.

Tot sāngele i se sui in fața de mânia. Avū o mișcare de turbare, cu care ar fi aruncat'o pe ferēstra, decă nu s'ar fi stăpānit. Ea puse mânia pe clopot.

— Dōmnă, te poftesc să nu insulti in mine pe Romāni, căci fața cu o femeie ca dta n'aș putē să-i rēsbun... Cred că nu ți-am dat nici odată cuvēt să te plāngi de mine. Am plătīt cu cea mai mare sfințenie tōte dorințele dumitale.

Bona intră. Zouzou i ridea in nas.

— Julieto, — đise ea femeii, — spune domnului că nu mai sūnt acasă pentru dumnfa lui.

— Ve rog domnule, — đise bona, — deschidēndu-i ușa...

Intr'o astfel de situațiune ridiculă, Eugeniu nu putea face nimic mai bine de cât ceea ce făcū. Iși luă pālăria cu sânge rece si, eșind, puse in mânia camerierii doi napoleoni:

— Unul pentru stăpānă ta si altul pentru tine. Vētrebue aceeași mēsură.

Când ești in stradă, cu tōtă scārba ce-i inspirase acea imitație de femeie, nu se putū oprī de a se gāndi la starea sa de astăđi. Dar ore decă lumea, in mare parte, n'ar fi de cât un macrocosm de Zouzou?

Mergēnd singur, intristat si scārbit, se întâlni cu un prieten si protector al seu, vechiu elev al școlēi pe care o urmă el astăđi, om deja cunoscut la Sorbona

prin vioiciunea spiritului seu critic și studiile adânci ce făcuse asupra întregii clasicități germane, dl Borel.

Acesta cunoscuse marea dragoste ce o avea Solean pentru filosofia lui Schopenhauer și se temea de inriurirea ce ar fi putut să aibă pesimismul asupra naturii grave și melancolice a prietenului seu. De aceea, glumind, îl luă adesea peste picior și-l ducea la Mabile să-l convingă de adevărurile lumii acesteia.

În ziua aceea Borel vădă în chipul lui Solean atâta desnădăjduire, în cât se speria.

— Da ce mai e? Ți-a apărut răposatul Artur în vis? Ți s'au inecat corăbiile, ce e?

Solean i spuse nenorocirea care-l lovia. Eră silit să-și intrerupă cursurile și să plece. Apoi i istorisi pe scurt scena cu metresa sa.

— Ascultă-me, dle Borel, poți să riști cât i vré, dar tot filosofii mei au dreptate: „Cu cât am cunoscut mai mult pe ómeni, cu atâta i-am iubit mai puțin; decă aș pute să dic același lucru și despre femei, aș fi foarte fericit.* Dar . . . nu pot.

Franțuzul se uită în ochii lui, drept, și pără a ceti lucruri foarte ciudate.

— Scumpul meu, te rog să nu pleci până nu vei veni pe la mine. Te aștept astă sêră. Vino să prândim împreună. La revedere!

Sêra, Solean se duse să-și vedă prietenul. Prândiră lung, vorbind despre România, despre viitorul lui, despre reîntorcerea la Paris, și de multe alte lucruri, fără însă să ros'escă un singur cuvânt relativ la caracterul și teoriile lui Solean asupra vieții. Când se despărțiră, Borel i dete un plic, pecetluit pe toate părțile.

— Ascultă, Solean, — i dișe el, — ducându-te din Franța, voi să păstrezi dela mine o amintire. Êtă acest plic, pe care te rog să-l porți cu tine or pe unde vei umblă, și să nu-l deschizi de cât în momentul cel mai dureros al vieții, când vei simți că te lasă puterile și că nu mai poți lupta. E o nebunie de autor, decă poftesci, dar e nebulnia unui prieten și trebuie s'o urmezi. Imi făgăduiesci?

— Pe onóre.

Luă plicul și-l puse 'n buzunar. I se pără un moment că scena acêsta mirôsă a Xavier de Montépin, dar eră pré preocupat de alte lucruri ca să se gândescă la densa mai mult.

Se despărțiră abiă stăpânindu-și lacrămile.

A doua zi, când se deșteptă din somn, i se pără că e alt om.

Tótă mândreția vieții sale se spulberase ca frunțele în vijelie. Rêmăsese ca un cadru de gips căruia i-a luat tabloul. Capul i atêrnă o sută de oca.

Își luă cu sine foarte puține lucruri, remânând ca restul să i-l trimetă gazda după ce va ajunge în țêră. Plecă la gară singur, călători singur și ajunse în țêră tot singur.

În aceste dispozițiuni de spirit se apropiă de moșia părintescă.

II.

Sórele lumină vêrfurile munților cu niște rațe târșii dar voióse, cari croiau fel de fel fâșii colorate prin umbra pădurilor. Pe valea Trotușului amurgul serii își întindea imensa sa draperie de gaz, peste care nóptea avea să se odihnescă ca o țină lenósă, așteptând luna să-i ție de urit. Satul se pregătia de odihnă. Telencile caprelor țipau în depărtare, intovărășite de sgomotul

* *The more I see of men, the less I like them; if I could say so of women too, all would be well.* Cuvânt al lui Byron pe care se dice că-l repetă adesea Schopenhauer.

surd al apei și de întrêga armonie a naturii, care, ca o orgă ostenită, părea a da în surdina ultimele acorduri ale unei rugăciuni de sêră. Totul eră senin.

Firea are, cătră durerea noastră, acea mare neresponsabilitate, pe care și-o trage din neamestecul ei în trebile omului. Cine nu scie să fie fericit la umbra codrului, lângă unda curată a isvórelor, și 'n pacea cea mai nețêrmuită a unei țile de vêră, acela portă simburile durerii în inima lui, și pentru densul nu rêmâne de cât o lungă și neisprăvită călătorie prin lumea fără margini, sêu o de-apurarea odihnă la stația din urmă a vieții . . .

Eugeniu Solean se apropiă de casa părintescă, și, cu tótă frumusețea locurilor acestora, starea sa morală continuă a fi foarte tristă. Câte odată își mai uită de sine și și seninătatea lumii din afară îl fură pe nesimțite, aducându-i un fel de linisce momentană, care i astêmpêră gândurile. Când trecu cel din urmă pripor al Trotușului, casa dela Soleni, un adevêrat palat, i apără în amurgul serii ca o vedenie albă.

Cine o fi stând acolo? Ce fel de om o fi acel domn Marțian, care cumpêrase moșia? Cum s'or mai fi păstrând lucrurile rêmase dela mama-sa?

Eugeniu își aducea aminte de tovarășul tatălui seu ca prin vis. Când venia dela București, în vacanțe, îl zăria din fugă în trăsura sa cu cai albi, mânând singur, cu o barbă mare, aprópe albă, tuns pe tobă și voinic ca un taur. În colo, de familia lui mai nici o amintire.

După ce intră în sat, care eră risipit pe muchi și prin văi, fără regulă, trăsura apucă pe un drumeag aprópe pârăsit, și, după vr'o țece minute, intră în ograda tatălui seu. S'asteptă să vedă o curte, decă nu cu totul bogată, cel puțin ingrigită și cu o aparență órecare. Desiluzie. Curtea eră aprópe deschisă. Ici și colo, pe cât se putea zări, câte o urmă de gard derăpănat, pari rêmăși în picioare de pe alte vremuri, un coșar nelipit într'un colț, un mic pătul într'altul și atâta tot.

La ușă i eși înainte tatăl seu și o slujnică necunoscută. Bêtrânul albise de tot și se încovăise sub greutatea bêtrânețelor și a nevoilor. Eugeniu i sărută mâna cu respect, gândindu-se la lipsurile câte trebuise să suferă bietul bêtrân spre a-i da mijloce să învețe la Paris. Tatăl seu plângea și-i ținea mâna într'ale sale pârând a-i fi frică să nu-l scape pentru totdeuna. Șteră mult timp la vorbă, povestindu-și unul altuia din câte aveau pe inimă, bêtrânul rugându-se de Eugeniu să-i ierte că l'au lăsat puterile așa de curênd, și n'a mai putut să-l ție la învățatură, densul căutând să-și ascundă nemulțumirile ce avea și spunând că va pute să trăiescă și cu ceea ce 'nvêțase până atunci. Într'un târșiu trecură din sală în casă.

Eugeniu avú o strînsătură de inimă, intrând sub acel acoperemânt aprópe miser. Când își aducea aminte de lucsul în care trăise bietul bêtrân și când vedea lipsa și strîmtorarea în care eră pedepsit să-și sfêrșescă țilele, avea din ce în ce mai multă remușcare. Tavanul eră jos; pereții coșcoviți și aprópe goi; mobilele impetritate și usate; singurătata imprăștiase prin camere un fel de parfum de sulfină, particular schiturilor; în fine eră trist. Cu tóte astea, un ochiu mai puțin deprins cu lucsul și desordinea parisiană, ar fi observat dela prima vedere o regulă órecare, o ingrigire, o aședare cu gust a lucrurilor, cu cari slujnica nu umblă în tóte țilele. Mai cu sêmă în camera care eră pregătită de culcare pentru Eugeniu, aședareă mobilelor avea ceva cu totul distins. Pianul rêmăsa dela lucruri, cari tóte aparținuse dnei Solean, erau aședate

intr'o perfectă armonie, și, decă n'ar fi fost pereții goi și tavanul pré jos și inegrit de vreme, camera ar fi avut aparențe mai mult de cât confortabile. Eugeniu băgă de sémă tóte acestea, dar nu-și bătú capul să afele cauza.

A doua și se sculă fórte de-diminéță și-și luă cafeua cu tatál seu in cerdacul inchis cu gémuri, ce se aflá la intrarea casei. Ei vorbirá mult. Bétránul povestí cum un șir de evenimente nenorocite il silirá, după plecarea lui in străinătate, să vëndă Solenii vechiului seu tovarăș, pentru niște resturi de datorii și o sumá de bani, din care i trimisese cea din urmă para pentru întórcerea sa in țérá. Bétránul párea cam nemulțumit de ceea ce-l silise să facá tovarășul seu, și, de și nu scápá nici o vorbá despre vechile sale socoteli cu dl Marțian, se vedea lesne că avea sacul plin cu jeluiri.

Vremea trecú repede. Pe la țece și jumétate, o trásurá cu doi cai intrá in curte.

— Gátesce-te Eugeniu să mergem la dejun. Bagá de sémă că e lume mai multá. Sânt și femei.

Eugeniu cădea din cer.

— Crede me tatá că nu 'nțeleg nimic. La dejun la cine?

— La Marțian. Eu mánânc acolo in tóte țilele. E chip să scap?

— Bine, dar eu nu pot să merg. Cel puțin să le fac o visitá astáđi, și vom mai vedé mai târđiu.

Bétránul se gândi puțin.

— Tu ai dreptate, dar decă nu am merge, astáđi am máhni mult pe Elena . . . pe dna Marțian, — adaugá el. Nu știu decă bárbatu-seu, care mi-a luat moșia, ține la mine, dar ea știu că me iubesc.

— Cum ai đis? care ți-a luat moșia?

— Nu . . . dar in sfêrșit, care are astáđi moșia mea . . . moșia ta Bétránul aluncase puțin. Când vei dorí să cunosci tóte socotelile dintre mine și el, — đise cu vocea surdá, — să mi le ceri. Vei face ce vei voi cu ele.

Eugeniu se duse să-și pue o hainá, gândindu-se la tóte cele ce-i spunea tatál seu, fórte curios de a cunoșce casa acestui domn Marțian, care párea a se fi amestecat in viéta lui, fără nici un drept. Cât despre dna Marțian, de care bétránul vorbiá atât de bine, el o presupunea o bétráná rafinátá, care, voind să previe un proces relativ la Soleni, prindea pe tatál seu, atât de singur și de neingrit, in mrejele unei afecțiuni prefácute. Se sui in trásurá, fórte réu prevenit contra dlui și a dnei Marțian.

Dupá vre-un sfert de cés, trásura se opri in fața scării celei mari. Un fecior eși repede și ajutá pe dl Solean să se dee jos. Eugeniu urcá scările cuprins de puterea unei amintiri áncá víi, amintirea copiláriei sale. Furá introduși intr'un salon mare, plin de lume. Cum intrará, o femeie tinérá, pliná de distincțiune, sári din scaunul seu și, venind drept la dl Solean, i luá o máná și i-o sárutá, inclinându-și capul puțin spre stânga cu o grație desévêrsitá.

— Ce bine ai făcut că-i venit, tatá Nicule. Ai întârđiat atáta, că m'ai făcut să me speriu. Credeam că ești bolnav . . .

— Iți mulțumesc fetițo, vina însă e a dumnia lui, — đise bétránul dându-se puțin la o parte, — nu-l cunosci: Eugeniu Solean, ffu-meu. Apoi adaugá cu órecare emfas: dna Marțian. Dupá aceea începú a ride cu hohot. Spune drept, Eugeniu, nu te așteptai la asta, ha? Inchipuesce-ți llenuțo că dumnia lui își alcátuise in mintea sa cea franțuzescá, că decă o femeie e prietina mea, trebuie să fie babá, ha? Privesce-ți baba, dle Eugeniu!

Eugeniu se inclinase adânc inaintea ei, fără să dicá nici o vorbá. Elena ridea de hazul care-l făcea bétránul.

— Tocmai cum đice tata Nicu, nu, dle Solean, dar o bétráná a đilei de máne.

— Điua de astáđi va fi atunci fórte lungá, dómná.

— Sperám că vom face-o să vi se pará ceva mai scurtá.

— Me iertați: am fost réu ințeles.

(Va urmá.)

Duiliu Zamfirescu.

U n d e s b o r . . .

Unde sbor', ah unde sbor'

Lacrámile din amor?

Póte-'n cer, póte cá-'n luná,

Póte-'n flori, póte-'n furtună?

Ori să uscá numa-'n vânt,

Fár' de urme pe pámént?

Nu! Menirea lor e sfântá;

Nu să uscá, nu să svéntá,

Ci conduse d'un lung dor

Drept in ínima scobor . . .

Din ea es, in ea scobórá:

Oh, sêrman! inimiórá!

C. Boșcu.

Din trecutul unui oraș vechiu.

— Documente și tradițiuni. —

Stimate Dle Redactor!

Decă nu ve superá poveștile cele vechi, atunci ve rog primiți cele de mai vale in stimabilul dvóstre điar Đice vechi, și am tot dreptul.

Căci decă este vechiu orașul pe care-l privesc, cum ar puté să nu fie vechi miturile despre inceputul lui? Și-apoi știut este, că in mituri este invélit inceputul istoriei universului, al popórelor și orașelor. Prin úrmare, póte cá și prin aceste mituri s'ar descoperí o cărare ce duce la istoria celui mai vechiu oraș din partea vechei Moldove, numitá ađi Bucovina.

E vorba de tégul Seret séu Siretiu. Despre inte-meierea lui nimic nu se scie. Dar după ce a vinit Bucovina sub imperiul austriac, guvernul militar voind să stabiléscá hotarele orașului, au chemat o deputațiune de tégovești — de cei mai bétráni și mai cinstiți, li-a pus crucea și luminári aprinse și i-au jurat să spue tot ce știu despre inființarea orașului și a anticitățiilor lui.

Ceea ce au depus acești deputáți sub jurámént, s'a tras la protocol și protocolul s'a depus in archiva districtului din localitate, unde póte să o citéscá ori și cine.

Voi publicá mai intéiu traducerea din limba germaná a unor pasagiuri din acea archivá, pentru ca să se vedá ce temeiu au miturile ce vor urmá.

Étá pasagiurile:

„Actum Seret(h) in 13 noem. 1782. Astáđi sânt chemați dvornicul și cei mai bétráni din orașul Seret, și anume: dvornicul Ion Seretean, Ion Cibotar, Ion

Sus, Ioniță Cogiocar, Georgi Carauși, Alesandru Sus, cu mai mulți alții, cari sînt întrebați după ce au depus jurămîntul prescriș*.

„Intrebarea”

„Răspuns: Cine este întîiul intemeiator al orașului, nu li e cunoscut, (celor jurați, în arhivă li se vorbesc în persoana a treia), numai atîta știu ei, cumcă ducele (Fürst) Petru Mușat a zidit biserica stei Treimi*.

(O alta versiune ȳice cã P. Mușat ar fi zidit biserica stlui Ion, care și acêsta este încă fôrte bine conservatã). „Nici anul în care este ziditã biserica nu-l cunosc, fiind cã ploile au spêlat de pe ea inscripția anului. Din cronica Moldovei (?) li e cunoscut cã fiul lui Dragoș Vodã a intemeiat orașul Seretiu . . .”

Răspuns la a doua întrebare:

„Ei nu au hãrtii vechi din cari s'ar putê cunoscê acêsta. Dela moșii și strãbunii lor au auzit însê cã Seretele ar fi fost ôre-când un oraș fôrte mare, de ôrece în el se aflã o bisericã grecescã, una armênã, una luteranã, apoi cãteva Moldovinesci — tôte de pêtrã* din cari unele s'au dêrimat abia înainte de câțiva ani; afarã de aceea se aflã o stradã în oraș, care se numesc strada grecescã . . .”

Răspuns la întrebarea a cincia:

Între pârșul „Ruda” și „drumul Iancului” se aflã o câmpie cu numele „Cuila” despre care nimeni nu are vre-un uric. Putnenii o numiau „Vicșan”. Orașul avea mai înainte urice cari însê s'au ars. Ștefan, egumenul mănãstirii stlui Onufreiu a sfãtuit pe locuitorii ca sã ardã tôte uricile, pentru ca sã nu se nascã din ele de nou ciumã. Ei le arserã sub brați la st. Onufreiu; Ciobotar Ion a fost între aceia ce au asistat la ardere . . .”

Nota: În Seretiu sînt doue biserici romãnesci fôrte antice, zidite amêndoue. Una în centrul de astãđi ale orașului cu patronul stului Ion. Alta în partea osticã a têrgului, cu patronul sta Treime. Unii ȳic cã sta Treime ar fi ziditã de Iancu Sas, êr st. Ion de Petru Mușat. Alții susțin contrariul.

Etã și miturile:

1. Pe dêlul Sasca (din partea sudicã a orașului) se aflã curtea lui Vodã Iancu Sas. Dar nu Iancu se chemã Sas! cãci dômnia lui erã litvã, vêduvã de sas, și pentru dênșã și domnul se poreclia Sas. În duminica floriilor se duse Vodã la biserica stei Treimi pe care o zidise mai înainte. Dar cãnd porni, i dete de grijã voevodesei sã nu cumva mãnãnce ca pascã, de și erau pascile ei, ei sã mal aștepte o sêptemãnã, și de pascile lui vor serbã amêndoi dimpreunã cu tótã curtea. A ȳis, și s'a dus. Dar cãnd se întôrse gãsi pascã și alaiu la curtea sa. Voevodesa cãlcã poronca soșului ei. Amãrit, Iancu porunci sã se dea foc buților cu praf ce se aflau în pivnițele curții, și acêsta dimpreunã cu Sãsoica sburã în aer.

2. Peste un pârșiu ducea un pod, după unii de pele de bivol, după alții de fer. Acel pod legã „dêlul podului” (astãđi cimitirei jidovesc) pe care se aflã curtea domnescã cu biserica sta Treime (care și ađi se aflã în starea cea mai bunã). Pe el se duceau membrii casei domnesci la biserica închinat, și cãnd se întorceau acasã, trãgeau podul după ei.**

* Cea grecã s'a dêrimat abia în secolul presinte; din materialul scos din ea s'a zidit biserica catolicã de ađi și zidul cimitiriului român. Êr remãșițele bis. armenesci sînt acoperite, cãci de-asupra lor s'a zidit șcôla de copile.

** Pe dêlul podului se aflã astãđi cimitiriul jidovesc, êr la pôlele lui cãrãmîđile dlui Beil în cari s'au fãcut în timpii din urmã o mulțime de descoperiri arheologice. Pe unde ȳice mitul cã ducea un pod, astãđi duce numai o punte îngustã. Dar

3. Alătura cu șosêua ce duce prin Balc-suț la Sucêva se aflã o gãrlã. La începutul ei, adecã acolo unde se întãlnesc dêlul „Sasca” cu dêlul „Rușilor” se vêd niște adãncituri în pãmênt. Ele sînt numai gurile a trei pivniți în care se aflã multe buți cu bani. Buțile sînt aședate de un Vodã, și Vodã a lãsat urice care indegetêzã cu cea mai mare precisiune comôrele. Sînt acuma 30, cel mult 40 de ani — decãnd pe basa acelor urice Moldova în înfelegere cu împêrãția austriacã au trimis o comisiune ca sã rãdice comôrele. Comisiunea a deschis chartele și a pus sã sape. Trei ȳile și trei nopți s'a sãpat. La sfêrșitul ȳilei a treia sãpãtorii au dat de trei uși de fer. Mare muncã a dat sãpatul! Dar încă și mai mare chin a fost deschiderea ușilor. În sfêrșit însê se izbuli a le deschide. Se vedeau buți nenumerate și în ele aur lucitor ca fața sôrelui. Soli au alergat sã adune pe toți membrii comisiunii sã numere buțile și sã scôtã comôrele. Dar pãnã se adunã, un isvor de apã a umplut bolțile. Multe sêptemãni se lucrã la scôtirea apei. Dar cu cât se scôtia, cu atãt mai tare adãugea apa, și comisiunea se vêđu silitã a incuia de nou ușile și a astupã gurile. Isvorul este blãstêmul lui Vodã. Cãci el a strins comôra nu pentru lãcomia ômenilor, ci pentru ca sã aibã cu ce plãti punțile în lumea cealaltã.

5. Pe dêlul numit „Ruina” din partea osticã a Seretiului se gãsesc pe lãngã alte remãșițe vechi, mai ales bucãți de ôle grôse cari trebuie sã fi servit ca acopereminte de case. Aice — ȳice mitul — a fost castelul și întãriturile unui han tãtãresc.

Reflesiiuni:

Toți istoriografii sînt de acord, cã Petru Mușat înainte de 1387 ș-au mutat reședința la Sucêva. Dar de unde? ôre nu se pôte ca Seretele sã fi fost mai înainte reședință? Numirile: Sasca, drumul Iancului, Balcoșii (dela Balc fiul lui Sas), Dragoșana și Dragușanca (dela Dragoș fiul lui Sas), tradițiunea despre numele acestui oraș care este încă fôrte vie între locuitorii sei, miturile arêtate, impregiurarea cã aice a fost și scaunul episcopiei catolice care mai tãrđiu fu strãmutat la Roman, credem cã sînt tot atãtea indegetãri cari îndreptãtesc a atrage atențiunea istoriografilor asupra acestui oraș. Mai cu sêmã ni se pare cã Iancu Sas cu fiii sei Dragoș, Dragomir, Ștefan și Balc, cari nu se scuturaserã încă de a fi tributari regelui Ungariei și au fost ajutați de acesta improiiva lui Bogdan — după cum spune dl Lambrior în cercetarea sa — ar fi dat numele satelor și dêlurilor de prin giurul Seretiului; și sîntem aprôpe siguri cã în vechile urice de comerț ce se aflã în Leov, Zolkiew și în alte orașe din Galiția — decã s'ar osteni cineva sã citescã cele privitoare la Seretiu, ar aflã mult material bun pentru istoria Moldovei.

I. Voronca.

L a c r e m i l e .

Delurile, legate unul de altul, fac un cerc impregiurul iazului. Pe ele vêra își așternuse mantia ei verde și sêmênatã cu flori.

Sôrele erã spre apus; și liniscea duiôsã, intreruptã de dulcele cãntec al paserilor și foșnãitul frunȳelor, lovite, a lene, de zefir, care, acum, pãrea ostenit de șagalnicul lui sbor, de peste ȳi, și de drãgostosele și tainicele lui povești, umplea natura de frumusețã.

În grãdinele de lãngã biserica Stei Treimi se cunosc și în prezent încă fôrte bine rãdicãturile de pãmênt pentru cãpêțiu unui pod.

Pe csta unui deal șede un flăcău, cu fața plină de intristare și cu inima plină de dor; ȃr cu arđetrele lui buze, ȃcea dintr'un fluer o doină, de-ți pătrunde jalea la inimă, ascultnd-o.

Ademenit de frumuseșile naturei, rtciam pintre aceste dluri — și cnd duiosul cntec ajunsese pn la urechile mele, m'am oprit locului și, vreme lung am ascultat; și cnd fluerul n'a mai ȃis cntecul lui de jale, mi-am luat mersul inainte și, in mersul meu, mi-am amintit, ct dreptate are poporul cnd ȃice :

Doină, doină, cntec dulce,
Cnd te-aud nu m'aș mai dce;
Doină, doină, vers cu foc,
Cnd te-aud eu stau pe loc.

Mi-am luat, mersul meu prsit, ca să caut, pe acela care doinise cu-atta foc. Dup pușin cntare, l'am găsit. Er Nișu, voinicul flăcăilor și frumosul fetelor.

L'am rugat de-o mai doinit nc odată. Și el cu dragă inimă, mi-o implinit dorința.

După ce s'a oprit de cntat, uitndu-me, in fața lui, e-am ȃis aceste :

— Nișule, eu citesc in tine o lungă durere. Astȃi i sfnta duminecă, ȃi de srbtre, și toți flăcăi au fost la horă; dar pe tine nu te-am vȃut. Unde-i fost tu astȃi?

— Aici am fost.

— Cum?! aici pe dl!

— Da.

— Și ce-i făcut aici toțĭ ȃiua?

— Mi-am plns și mi-am cntat durerile.

— Nu cumva durerile dragostei?

El tc — și roși.

— Ah! Nișule, ințeleg acum, dragostea . . . btrna și poznașa dragoste, ț-o prins inima. Spune drept, Nișule, aș-i că iubesci?

La auȃl acestor cuvinte, ochii lui să inundară de lacrimi și cu o vce tremurtre imi ȃise:

— Vai! iubesc; dar nu me iubesc.

— Nu cred, Nișule, te-a orbit dragostea; pe frumosul fetelor nu pte să nu-l iubesc — o fată.

El tc și lacrimile-i curgeau inainte: *erau lacrimi de durere.*

Dup pușin vreme l'am intlnit ȃrși.

Er tot singur — și așȃt pe malul casului.

Acolo nu mai cnt un cntec de jale; ci unul de veselie. Fața lui, care mai inainte, er acoperită de nouri, acum er impodobit de cununa snintșii.

Se schimbasese cu totul.

— Ei, Nișule, aș-i ca s'o implinit vorba mea? Tot satul vorbesce de logodna ta; vedi, că nu erai disprețuit de dnsa, ci din potrivă.

— Dragostea me orbise: i eram drag și mi se părea că me urscesc.

— Acum, tu, ești intre cei mai fericiți, căci, cu drept cuvnt, iubesci și ești iubit.

— Nici m'am așteptat vre-odată la atta fericire — și ȃicnd aceste, lacrimile incepur să-i curgă pe fața . . . Ințelesem, dar voiam să me incredințez:

— Atunci de ce plngi?

El imi response printr'o dulce tăcere.

— Pte mai ai vre-o supărare in sufletul teu?

— Nu, n'am; dar cnd me vȃ cuprins de-atta bine, nu me pot opri de a nu plnge.

Pe fața lui curser *lacrimi de fericire.*

Amorul este o cmpie, pe care durerea și fericirea, o udă cu lacrimile lor.

B. V. Gheorghian.

Doine populare.

— Din giurul Beinșului. —

X.

Eanta cucul pupăza
C'au pus și mndra pnza;
Da pupăza-i mincins,
C trama mndrei nu-i trs.

XI.

Nana cu crpa cu pene
Pere-i tenchiu-'n buruiene,
Nana mea cu barșon lat
Pere-i tenchiul nespat,
Țipă barșonul jos
Și sapă tenchiul de 'ntors.

XII.

Tot am vrut eu să me due
Unde-i plată și nu-i lucru,
Și-mi plătesce de ce mnc.
Tot am ȃis: eu că voiu me
Unde-i plată i-oiu șed.

XIII.

Bag-me Dmne 'n potic,
Să-mi ieu gură de-o groșit:
Er me bag in almariu,
Să-mi ieu gură de-un grițariu.

XV.

Alecsandre tică ȃrt,
Nu mn boii in fnaț,
Că nu-i tatl teu birău,
Să te scape dela ru,
Nici mă ta birit,
Să te sct din temniță,
Din temnița Clușului,
Din mijlocul Ardealului.

XVI.

Birit nstr-i dmn
Pn clea ctr tmn,
Dc satul la țipă
Face-a bine și-a iert.
Ia-te sama birău bine
Că și st. Mihaiul vine,
Și s'a cce șușarca
Și pe tine te-om țipă
C se cut revașele
Și ți-a biciuli vacile,
Și vișeei dela vaci
C'ai mncat de pe săraci.

XVII.

Datu-mi-a bade un inel,
Ca s me iubesc cu el;
Dar inelul l'am perdut,
Cu badea nu m'am iubit.

Decadența costumului național.

Observare la articolul: despre decadența costumului național din „România liberă”, reproduc în scurt și în „Familia”.

„România liberă” deplânge decadența costumului național și e atât de scurtă de vedere, încât pune vina acestei depravări comerciantului ambulant și țeranului. care-i „iubitoriu de pestrițeturi și zdrențe jidovesci”. Sărmanul țeran! el să fie de vină? el care a ținut și ține atât de mult la îmbrăcămintea sa!

„România liberă” se plânge; însă nu-și dă de fel silință a scrutat cu serioșitate cauza acestei bôle, care amenință a nimici totă caracteristica țeranului român, și prin care se face și un pas greșit în economia națională, aducând cu sine cea mai mare miserie.

Negligind odată țeranul portul său; care era obișnuit a și-l face singur din produsele economiei sale, și cari sunt practice, durabile, frumoase, ba chiar și artificioase, el se deprinde a le cumpăra, fiind mai efține, și mai cuviincioase — după cum i s'a făcut să creadă — prin urmare femeia română, care e atât de diligentă în arta costumului național, se deprinde a lene, neavând atâta „grijă”, căci bărbatul va cumpăra cele trebuincioase.

Bărbatul la rëndul său va cumpăra, vinzând materialul, ce se întrebuițează pentru îmbrăcăminte, efțin, și va cumpăra alte și mai efține la aparință, căci fiind nepractice, trebuie să cumpere 3—4 rënduri pe an, pe când 1 său 2 rënduri produse de femeia română țin câte 4—5 ani. Eftinătatea apărută dela început, devine în curând foarte scumpă, cerințele devin din și în și mai mari, și sarcina lor se face în curând sărmanului țeran insuportabilă, de unde încep apoi a se naște multe și nenumărate rele.

Prin urmare ingrigirea „României libere” e foarte ponderoasă, și ar fi, că toți, cari își iubesc națiunea și caracteristica ei, și li e serios aminte de buna stare a țeranului, să-și deie totă silința a împedecă această pornire spre depravarea industriei casnice a femeii române. Dar mai înteu să se aște, de unde provine răul, și apoi puindu-i-se stavilă, să se începă corectarea acestei porniri periculoase.

„România liberă” e de părere, ca mai înteu să se împedecă comerciantul ambulant și să se pue sub demândă țeranul, care va purta altă îmbrăcăminte, decât ceea ce este a lui! E foarte ridicol și neiertat a pedepsi pe cineva, decât nu pörtă vina.

1. „Comerciantul ambulant” face numai ceea, de ce e provocat și susținut — de inteligență — (nu de țerani); 2. numai aceea, spre ce e împins! nu de iubire de impestrițeturi și zdrențe jidovesci, ci de indemnările și injosirile, ce i se fac portului național — de „inteligență”, care-și arată la totă ocaziunea disprețul față cu portul național.

Să istorisesc un cas, care-mi vine „a tempo” și căruia i s'ar puté afla mfi de asemănări.

Din satul nostru s'au angajat 2 femei, ca doice la familii însămnate în România. Satul nostru e îndepărtat de România, și ele sărmanele împinse de nevoie, de a-și părăsi locul natal — așa-mi esplicam eu — erau triste, foarte triste. Dar nu era acesta cauza tristeții lor, ci alta ingrigire li viniă greu la inimă.

Ca de obicei venise ele și acuma la mine, ca să-și aște ușurarea ingrigirii lor.

Eu le consolam, că România nu e așa departe, că pot căpétă adese scire de acasă, și că acolo sunt tot Români ca și noi, cu credință, obiceiuri și port ca și al nostru.

— Tocmai asta-i, ce ne ingrigesce atât de mult, avem témă, că ne vor schimbă portul, — replicară ele.

— N'aveți de ce ve teme, — le respunsei eu, — că decă ați ținut la portul nostru, unde sântem incunjiurați de nemți, de ce să-l perdeți în România între singuri Români?

Usurate de ingrigirea lor plecară cele 2 țerance spre România.

De atuncia pân'acuma uitasem de ele, când în una din zilele din armă mi se presentară 2 femei îmbrăcate în fuste, paltóne, corsete, tulpane etc., care din care bucată mai diferită una de alta. Eu le întrebai de unde sânt și se doresc? Atunci ele erupseră în plâns, esclamând:

— Dómna nu ne mai cunoște, că ni-am nemțit portul!

— Dar cum de veniți voi în îmbrăcămintea acesta? — le întrebai eu.

— Da ce să fi făcut dómna?! când am ajuns acolo, ne au desbrăcat de straele noastre moldovenesci și ne-au imbrăat nemțesce, dîcându-ne, că dóră nu ne-or ține în casa lor în haine mocănesci, li e grêtă a vedé înaintea lor tot mocance, și e și necuviincios în o casă boerescă cu îmbrăcăminte mocănescă ș. m. a.

Finea istoriei e, că sărmanele femei au adus cu sine simțul injosit, disprețul îmbrăcămintei naționale din gura română și din țera franțuzită.

Și-au adus și mulțime de strae, pe cari acuma nu le pot îmbrăcă, făcându-se de ris la ceilalți săteni, că s'au nemțit.

Acui e vina? nu a inteligenței, care nu cunoște, ori nu-i pasă nimic de pericolul, care stă înaintea țeranului sedus după paragrafele „Galantomului francez”.

De aici s'a începă corectarea, de unde a început erórea! dela inteligență.

Putna, 23/6 1885.

Maria Zama-Petrescu.

B o n b ó n e.

Când începe o femeie a îmbătrâni?

Acésta întrebare a fost pusă de curând într'o adunare de dómne.

— Când ésă cel înteu pör alb, — dîse una.

— Când incetéză de a mai inspiră amorul, — dîse o alta.

O bunică de șese-deci de ani eu pörul alb, fu alesă ca arbitru.

— Ce voiți să sciu eu, — dîse ea. Intrebați despre acésta pe o femeie bătrână!

Intre artiști.

— Ce să repetă la teatrul teu?

— Ce se repetă la teatrul meu?

— Da.

— Nimic alt, de cât că fie-care ar vré să-și ia léfa!

Respunsul unei copile.

Mica Andrea a fost la teatru pentru a audí pe „Guilom Tell”.

Fiind întrebată decă i-a plăcut, respunde:

— Oh! da, foarte mult, mai cu sémă când tatăl omórá un mër de pe capul fiului seu.

Intr'un salon.

Un tinér face curte unei dómne in vèrstá.

— Ah! domnule, — răspunde dómna, — nu imi vorbí de iubire, sânt pré bêtráná.

— Oh! dómná!

— Da, domnule, iubirea este o romanță ale cărei vorbe le-am uitat... abia imi aduc aminte de musica ei.

Un bețiv trece p' o stradă d'a curmezișul; ajungând pe trotuar, el zărește p'un alt bețiv adormit p' o bancă. Indată incepe să-l scuture de mânecă; celalalt dorme mereu; atunci i dá un pumn sdraván peste nas; bețivul se deșteptá tipând.

— De ce l'ai lovit? — il întreabá un aginte al poliției.

— Voiám să-l deștept!

— Pentru ce?

— Fiind că pôte să-i fie sete!

Inaintea oglinzii.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 3 5. —

Femeile nu se supără de fel, decă privind in oglindă, de acolo li suride o față senină și frumoasă.

Măriora in adevér s'a îndrăgit de fața cea încântătoare ce i reflectézá oglinda. O salutá cu drag, cochetézá cu ea și 'n urmă chiar o sárută.

Ilustrațiunea din nr. presinte infătoșézá tocmai un asemenea moment drăgálaș.

I. H.

Literatură și arte.

U scurt amenințat cu decapitarea. Supt acest titlu a publicat dl N. Ch. Quintescu, membru al Academiei Române, discursul ce a voit să rostéscá in Academie la 23 martie 1884, insé n'a putut să-l pronuncie tot din cauza intreruperii ședinței pentru incendiul izbucnit chiar atunci. Este extras din Analele Academiei.

Charta plastică a Brașovului și a munților Branului. Profesorul de desenm dela școlele luterane din Brașov, dl Francisc Hermann a lucrat, după cum se spune, la invitațiunea ministrului unguresc, o cartă plastică, ce infătoșézá Brașovul cu innălțimile ce-l incungiuură, începând din partea nord-vestică cu délul Sprenghiului terminând cu Straja din partea sud-ostică. Acésta chartă constá dintr'o singură piesă lungă de 2 5 m. și lată de 1 80 m. Charta munților Branului (Contumaz-Gebirge) constá din piese in lungime cam de 3 m. și innălțime cam 2 4 m. Este de insémnat, că numirile topografice sânt in limba română, după cum sânt intr'adevér și trebuie să fie, așa: Valea-Oului, Cacova, Dupa-inisti, Pórta Simon, Moeciul de sus și de jos etc. Incătră privesce arta — dice „Gaz. Trans.” — putem afirmá, fără a comite vre-o esagerațiune, că face onóre autorului, și prin acésta și Brașovului. Tóte stradele, ba tóte colțurile sânt infătoșate cu o esacitate și deseteritate rară. Tot asemenea putem afirmá și despre tóte punctele din munții Branului ori cât de neinsemnate s'ar vedé ele. Dl Hermann și-a câștigat prin acésta lucrare un merit necontestabil, mai vértos că chiar la marea esoposițiune universală din Viena din anul 1873

n'a fost decăt o singură chartă de feliu acestá, care infătoșá Constantinopolul cu o privire peste Bosfor, de vr'un peisagiu séu munți, cum conține charta dlui Hermann, nici urmă.

Contradițiunile fundamentale pe cari se re-ađámá tótá sciință nóstrá despre univers. Esența ființei. Acesta este titlul unui volum apărut in Focșani și tradus din limba polonă după lucrarea eruditului profesor al universității din Varșovia Iulian Ochorowicz. Acest volum s'a tipărit pentru ca din produsul lui să se viná in ajutorul unei familii cercată de bólá și fără nici un mijloc de traiu. Recomandám cu insistență acésta lucrare filantropilor și iubitorilor de sciință. In acest volum sânt descrise, cu un stil cât se pôte de poporal, disecate și analizate cu o logică cât se pôte de strinsă, tóte cestiunile filosofice, precum: materia, mișcarea, forțele, spiritul, theismul și atheismul, spațiul și timpul. Pe lângá aceastea, cetitorul va vedé intr'un mod cât se pôte de limpede ce este negativismul materialist, idealist și absolut și va înțelege in ce constá sciința séu positivismul, ne mai amestecând vre odatá credința cu sciința. In partea a II-a intitulată: Esența ființei, se arată, in formă de legendă, peripețiile prin cari metafisica a trecut și că astăzi sciința nu posedá de cât legile cari guvernézá fenomenile. Acésta scriere de o netăgăduită valóre sciințifică, costá numai 1 leu și se găsece la librăriiile Haiman, Graeve, Szöllösy și Socec in Bucuresci.

Istoria pragmatică a Ungariei. Scrisă pentru școle și privați de dr. Francisc Ribáry. Revéđută de dr. Ludovic Mangold. Cu conceșiunea eređilor s'a tradus după edițiunea a IV-a emendată. Pag. 323. Prețul unui exemplar broș. 2 fl. v. a. Blaș 1884. Cu tipariul seminariului archidiececan.

Gramatica limbei maghiare. Cours practic, pentru școlele secundare, preparandii și mai ales pentru privați de dr. Ioan Crișan și Nicolau Putnokoy, profesori, a eșit la Sibiu. Prețul 1 fl. Pag. 171. Tipariul tipografiei archidiececane.

Cărți școlare de I. A. Florantin *Estetica*, sciința filosofică despre „Frumos și Arte de I. P. Florantin, profesor de filosofie la liceul central din Iași. Partea I. Estetica generală: „Frumosul”. Iași, tipografia Buciumului român, 1874. Prețul 2 lei 50 bani séu 1 fl. 50 cr. — *Jocuri froebeliene* séu pedagogice pentru școlele primare, familii și grădini de copii, de acelaș. Iași, tipografia Lucrătorilor románi asociați, 1884. Prețul 50 bani. — *Ușorul cetitor*, metoda cea mai nouă: Abece-dar intuitiv de părete, pentru copii, recruți, ucenici, săteni, elevi de clasa I primară etc. de acelaș. Iași 1883, tipo-litografia H. Goldner. Prețul 25 bani séu 15 cr., la autor cu rabat de 20 la sută.

Teatru și musică.

Baritonistul Popovici, cunoscut și publicului nostru din părțile bănățene, din concertele sale date in primăvera asta, s'a decis să remână pentru totdeuna la Viena. „Dilele aceastea chiar, scrie „Doina” din Bucuresci, dsa va avé o mare audiție la baronul Hoffmann, intendant suprem al teatrelor din capitala Habsburgilor. Isbândirile câștigate de dl Popovici fac onóre nemului român, și-l asigurám că cu cât va remână mai mult in străinătate, cu atât și reputațiunea i se va mări. Totuși, de și măguliți de succesele ce obține și dorind din tot sufletul mărirea reputațiunii tinérului artist, nu dorim mai puțin ca acești lauri să-i fi câștigat in țera sa. Se vede insé că geniul artei nu planézá încă asupra nóstrá, și, deci, e scris ca artiștii nóstri

cei buni să facă desfătarea străinilor, ér lepădăturile străinilor să pună îndelunga-ne răbdare la toate încercările. Formarea viitoare opere române credem că ar fi cea mai nemerită ocaziune de a se strînge toți artiștii noștri, reslățiți prin țeri streine, în giurul altărilor artei române, acordându-se artiștilor celor buni avantajii în de ajuns pentru a 'i hotări să revină în țară. Cn destulă mahnire însă aflăm că cei însărcinați cu alcătuirea noiei trupe pentru opera română, în loc să se gândescă a strînge la olaltă pe cei mai buni cântăreți ai noștri, cauta a chivernisi pe câți-va favoriți. În așa caz, putem predice chiar de acum, că durata operei române va fi cu totul efemeră. Aibă dar organizatorii adestei opere virtutea de a trece peste considerațiunile personale și, revenind din calea cu tot'ul greșită ce au apucat, strîngă în giuru-le pe toți bunii cântăreți pe cari-i avem. Cu artiști de contrabandă, cu cântăreți improvisați, o operă nu pôte nici măcar exista, ne cum să meargă înainte.*

Ruy-Blas vestita dramă alui Victor Hugo s'a jucat anii trecuți și pe scena teatrului din Bucuresci. Dl Gr. Manolescu a obținut în rolul principal un adevărat succes. Acum îl studiază la Paris dl Lugoșian cu unul din cei mai ilustrii artiști dela Comedia Francesă, dl Mounet-Sully. Replicile scenelor principale i le dă chiar dșora Bartet, succesoarea Sarei Bernhardt. Dl Lugoșian își va face intrarea sa în teatru, cu Ruy-Blas, Don Carlos (din Hernani) și Perdicaud din „On ne badine pas avec l'amour“ de Musset, role studiate cu enșiiși creatorii lor.

Musicalii noue. În editura magazinului de musică C. Ghebauer, Bucuresci calea Victoriei, au apărut următoarele compozițiuni noi: Humpel W. Nor de vijelie, Cucuruz cu frunza 'n sus. Hübsch Ed. Vals militar. Ivanovici I. Inima mea pentru a ta, vals; Frumosul buchet, polcă-mazurcă. Konrad S. Souvenir d'Italie, vals; La messagère, polcă-mazurcă. Mărgăriteșcu. Amor, vals cântat. Ochi-Albi. Ochii-negri, sərbă. Papasovici. Vede, vals. De Santis. Fantaisie brillante pour flûte, sur des airs roumains; Divertissement brillant, Detto, avec accompagnement de piano. Scuderi. Dormi ușor.

C e e n o u ?

Conferință preoțescă. În diecesa Gherla éráș s'a ținut o conferință preoțescă, acesta a avut loc în comuna Feldióra, districtul Buzei, la 13 iunie. După serviciul divin, preoțimea intrunindu-se în conferință, protopopul Ioan Filipan ceti o disertațiune despre modul cum își pôte câștiga preotul stima și iubirea poporului. Apoi urmă o discuțiune despre vițurile și inclinările rele ale poporului și despre îndreptarea aceloră; constatându-se că școlă este mijlocul cel mai bun de îndreptare, s'a luat hotărîrea ca toți preoții să-și dea silința a înaintă învățământul în parochiile lor. În sfêrșit se hotări să se înființeze o bibliotecă tractuală. Conferința viitoare se va ține la Șambor; cu acea ocaziune va predică preotul Anania Hosszu, ér preotul Iosif Filipan va ține disertațiune, — ca suplenți s'au ales pentru predicațiune preotul Lazar P. Papiu și pentru disertațiune părintele George Isaiu. Membrii conferinței se intruniră apoi la mész la parocul local N. Borșan, unde primul toast se pronunčiă pentru Ill. Sa episcopul diecesan dr. Ioan Szabó.

Adunare învățătorească. La Maere-Timișóra în 10 august se va ține adunarea generală a reuniunii învățătorilor din tractul Timișóra-Vinga supt presiđiul dlui Paul Rotariu.

Alumneul român național din Timișóra va ține adunarea sa generală în anul acesta la 10 august st. n. Tot atunci se va alege și un cassar nou, în locul dlui Marcu Barbu, telegrafist, carele a fost transferat la Budapesta.

Școlă de fete a Asociațiunii transilvane, care se va înființa la Sibiu, va purtă numirea: „Școlă superioară de fete a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român și va aparține categoriei școlilor așa numite „civile“. Această școlă, cu pensionat, are de scop a da fetelor de român o cultură generală mai temeinică. Cursul complet școlar ține 8 ani; având însă în vedere trebuințele poporului român în diferitele straturi ale societății, cursul școlar se întocmesce astfel, că chiar și cu absolvarea clasei a șesea elevele să ffe primit un întreg complet de învățatură, de și ceva mai restrins. Totodată după classa a VI-a se adaugă un curs complementariu, pentru elevele, cari nu cercetază classa VII-a și VIII-a, și după classa a VIII-a un alt curs complementariu pentru elevele, cari au trecut prin toate 8 clasele. Cursurile complementare, la început de câte un an, se pot amplifica, după trebuință, atât cu privire la durată, cât și cu privire la obiectele, ce au a fi tractate într'ensele. Menirea acestor cursuri complementare este: a aprofunda învățământul din clasele ordinare și mai ales a da acestuia o mai pronunțată direcțiune spre ocupațiunile, ce astepta pre eleve în viața practică. Obiectele de învățământ sunt: a) obligate. 1. Religia. 2. Limba maternă. 3. Limba maghiară. 4. Limba germană. 5. Computul și geometria. 6. Geografia și istoria. 7. Istoria naturală. 8. Fisica și chemia. 9. Desemn. 10. Caligrafie. 11. Cântare. 12. Lucru de mână. 13. Economie casnică. 14. Gimnastică. b) facultative: 15. Musica instrumentală. 16. Limba francesă.

Institut rom. de credit în Reghinul-săsesc. Dni Petriciu Barb, advocat și proprietar; Basiliu Raț, protopop; Dr. Absolon Todea, advocat; Eugen Crișan, mare proprietar; I. Marinovits, comerciant; Iosif Tincu, magistru postal; Ioan Șandor, proprietar; Galacteon Șagău, protopr. fac un apel cătră inteligința română din Reghinul-săsesc și giur, pentru a înființa un institut românesc de credit și de economii. Capitalul fundator are să fie 40,000 fl., prin 800 acțiuni a 50 fl. Subscrierile se vor încheiă la 30 august. st. n. Și se pot face în Reghin: la Patriciu Barb, adv. și proprietar; în Hodac: la Leon Lung, preot și proprietar; în Deda: la Iosif Tincu, magistru postal și proprietar; în Giurghiú: la Michail Platon, notar și proprietar; în Cuișdea: la Ioan Sandor, preot și proprietar; în Idicel: la Galacteon Șagău, protopop și proprietar; în Habic: la Vasilie Mera, notar și proprietar; în Mesterhaza: la Nichita Callini, primar și proprietar; în Berchieș: la Eugen Crișan, proprietar; în Sângiorzul-de-Câmpia: la Ludovic Simon, proprietar; în Câmpeni: la Dr. Abs. Todea, advocat, — cari sânt incredințați și cu incassarea celor 10% rata primă și 1 fl. tacsă pentru fiecare acțiune, sub răspundere solidară.

Societatea „Petru Maior“ a tinerimei române din Budapesta, după cum aflăm din raportul anul ce ni s'a trimis, în anul acesta își implinesce esistența sa de 25 ani, care credem că la tómnă se va și sərbă cu solenitate cuviincioasă. Ca rezultat al activității sale, societatea pôte să arate ađi un cabinet de lectură, o bibliotecă cu 976 opuri în 1075 tomuri, un fond disponibil de 168 fl. 98 cr. și un fond permanent de 3549 fl. 31 cr.; apoi a retipărit (intimpinată de cunoscuta indolență a publicului românesc) Istoria lui Petru Maior, în anii din urmă a dat cvartir gratuit la trei tineri dela universitate lipsiți de mijloce și a contribuit la in-

frățirea junimei noastre, dându-i ocaziune a se indeletnici în limba și literatura română. Urăm Societății vieță îndelungată și prosperare!

Stipendii din fundațiunea Gozsdu. Comitetul fundațiunii Gozsdu descrie concurs pentru stipendiile vacante din fundațiunea lui Gozsdu pe anul 1885/6 de 60 până la 500 fl. cu observarea, că se dă preferență concurenților pentru studiile tehnice, montanistice și silvanale. Concurenții au de a-și adresa petițiunile instruite cu testimoniile scolastice, carte de botez și cu atestat de paupertate, până la 10 August n. 1885, către cancelăria fundațiunii Gozsdu, Budapesta Király-utca 13, însemnând în petițiune facultatea și locul la care și unde voiesce concurentul să studieze, precum și ultima postă, unde are să i-se comunice rezultatul petițiunii.

Gimnasiu românesc în Arad. Grație neobositorilor stăruințe ale demnului episcop al Aradului, Il. S. dl Ioan Mețian, acolo s'a început o mișcare pentru înființarea unui gimnasiu românesc, care s'a votat și de către sinodul diecesan. Acum aflăm, că Preșfinția Sa ar fi obținut din partea ministrului Tisza promisiunea, că nu se va pune în principiu nici o piedecă înființării unui gimnasiu confesional gr. or. român în diecesa Aradului, decât are fondul corespunzător. I s'a cerut însă Preșfinției Sale, ca gimnasiul să se înființeze în altă parte, ăr nu în Arad, unde există un gimnasiu de stat.

Curs de industrie casnică. Dl Petru Grama, învățător în Sântejude în Ardeal, va deschide la 1 august un curs de industrie casnică, care se va ține în școla de acolo și va ține o lună. Învățătorii sunt invitați a participa. Condițiunile sunt următoare. 1. Industria domestică, adică legarea coșercelor din spetěză și alte impletituri, din acest soi de material. Legarea coșercelor din răchițele și impletituri de paiă, precum pregătirea pălăriilor de paiă, acestea toate se vor propune gratuit. 2. Doritorii de a vedea industria domestică, vor ave a se insinua la dsa în Sântejude, posta din urmă Czaga, trimițând 2 fl. anticipative pentru câștigarea materialelor trebuincioase pentru propunerea industriei până la 1 iuliu 1885. 3. Pentru vipt va ave a solvi un individ numai 10 fl. v. a. anticipative la 1 august, când se va începe cursul de industrie.

Societatea „Transilvania” având vacant un stipendiu în sumă de una-mie-sese-sute lei anual, cu începere dela 1 octombrie 1885 înainte, publică concurs pentru ocuparea lui. Acest stipendiu este destinat pentru studiul medicinei la universitatea din Viena. Sunt admiși la concurs numai tineri români din țerile de dincoci de Carpați. Doritorii d'a-l ocupa vor înainta cererile lor înscris, către „comitetul societății Transilvania, în București, strada Plantelor nr. 24”, cel mult până la 1 sept. st. n. a. c.

Cusătoresele din Berlin au ținut un meeting, în care protesteză în contra urcării vămii pe ață. Doue muieri au vorbit dovedind, că urcarea acesta impune cusătoresele o contribuție de câte 3—6 taleri pe an în favorul câtorva fabricanți. S'a luat o rezoluție pe basa căreia doi deputați din partidul liberal alături cu câți-va socialiști vor respinge în a treia cetire urcarea vămii pe ața de cusut.

Sciri scurte. În *Sângeorziul-de-câmpie* se va ține la 2 august o petrecere de veră cu danț în folosul bisericiei gr. c. de acolo; în fruntea comitetului arangiator se află dnii dr. Ioan Uilacan și Dionisiu Simion. — *Reuniunea învățătorilor români sêlageni* la 14 iulie va ține adunarea sa generală în comuna Cizer, unde e convocată de dl vice-președinte Gavril Trif. — *Ministrul de comunicațiune* a dispus, ca oficiile postale să serbeze duminicile având a lucra numai un scurt timp când plécă și sosese posta.

M o d a.

Broșe de argint. Ca ceva foarte modern se pörtă acum în Paris broșe de argint ciselate și emailate reprezentând o flöre de crin cu inscripția: „C'est mon principe”. Flöreă este așezată pe o corönă care este formată din litera H. în aur; câte odată se mai adaugă și câteva Marguerite în argint ciselat, acesta în onöreă ducesei Helene de Chambord. Acesta din urmă formă este mai admisă mai cu semă de nalta aristocrația.

Infrumșetarea feței. Într'o scrisöre vieneză asupra modei Ada de Bonheur se exprimă astfel: În sfirșit o privire asupra mijlocelor pentru infrumșetarea teint ului, care acum ca și totdeuna în timp de veră sunt tare recomandate — ce puteri miraculoase, se dice, că au! ce eclatante efecte, se dice, că s'au ajuns cu ele! La totă întemplantarea tuturor le este comună calitatea, că astupă porii peliței, decât nu conțin cumva substanțe chiar deadreptul stricaciöse, ce impededă circulația sângelui și fiind mereu întrebuințate aduc cu sine bóle serioase. La noi mai mult ca la ori-care altă națiune — afară de cea rusescă și românescă! s'a incuibat obiceiul réu al preparării. Spaniola, Italiana se fălesce cu teint-ul ei gălbiniu; Francesa scie că focul ochilor ei, grația mișcărilor ei, inving prin strălucire teint-ul pöte intunecat; Engleza nu ține de lady like, a întrebuință vre-un mijloc de infrumșetare a peliței; Germana de Nord o lasă acesta pe semă anumitelor dame, care au motiv a nu-și aréta adevărata lor față. Să dăm tuturor damelor sfatul a respinge veră ori-ce mijloc, chiar și pudra de urz. Sünțeți mai frumoșe, damele mele, decât va arétați precum sünțeți! Haină simplă și adevărata dvöstre față; astfel le place bărbatilor și în sfirșit dvöstre totuși numai de aceea ve faceți frumoșe, spre a le plăcé acestora. Nu credeți și dvöstre?*

Costumul femeilor din Congo. Ecă cât cântăresce costumul unei dömne negre, după o scrisöre a locotenintelui Van Gèle, șeful stațiunii ecuatorului, trimisă unuia din prietenii sei: Să începem de jos. La fie-care glesnă a piciorului pörtă un inel gros de aramă, 1/2 kil., adecă 1000; la fie-care pulpă, pörtă niște manșöne de fir de metal, cântărind asemenea 1/2 kil., adecă 1000. Ca talie costumul este mai ușor. O stofă țesută de fire de foi de curmal de 50 centimetri lungime și 20 lărgime, adecă 0-010. Supt acest fel de șorț se află atêrnat un clopoțel un cordon care incinge talia. Acest clopoțel cântăresce 0-200. Să trecem acum la gât, căci dela cingătöre până la gât nu se mai vede nimic. Aci este partea principală a gâtului, un colan gros de aramă, care cântăresce câte odată, când șeful este avut, până la 60 livre, adecă 27,000. Acesta face în total 29 kilograme, apröpe cât duce pe el un soldat de infanterie.

Mierea în toaleta femeilor chineze. În imperiul ceresc, femeile pretuiesc mult mai mult mierea în calitate de cosmetic de cât ca aliment. Dênsele o amestecă cu făina și se servesc de acesta pastă pentru a curăți și a-și lustrui përul. Chinezele termină toaleta përlului lor cu un fel de uleiu estras din crin.

Salon higienic.

Esaminarea gâtului. Mamele sciu de câtă trebuință este d'a esamina în gât pe copii, și câte greutăți intimpină pentru acesta. Este dar de neapërat, pentru a înlătura aceste greutăți, d'a obiceiui pe copii când sânt sănëtoși, la acesta esaminare. Degetul mânei este instrumentul acestei educațiuni. Este d'ajuns d'a intro-

duce degetul puțin câte puțin, la o adâncime din ce în ce mai mare, făcându-l să alunece pe limbă. În curând, el ajunge să fie foarte bine suferit, și decă copilul să inbolnăvesce de angină, medicul nu întinpină nici o greutate pentru a-l esamina și a-l cauteriza în gât.

O opri sângerile care curge din nas. Luați pătrunjel verde și astupați nările nasului. Acest mijloc este preferabil ori-căruia altul. Decă este vorba de o rană care produce hemoragie, faceți o cataplasma de pătrunjel și puneți-o pe rană. Resultatul este dintre cele mai neașteptate. În fine, o asemenea cataplasma vindecă întepăturile de vespe.

Pentru a-și păstra vederea este neapărat d'a nu ficsă priverile pe obiecte greu de deosebit, când nu este destulă lumină. De altă parte, o lumină pre mare pôte să aibă urmările cele mai rele; s'a vădut ômeni cari își făceau o plăcere d'a privi fics sôrele, perđându-și îndată vederea.

Alăptarea artificială a copiilor. De câtva timp s'au făcut în Franca mari progrese spre a se stavili mortalitatea la copii. În țera noastră mamele țin pre puțin sêmă de primele ingrigiri ce trebuiesc date copilului și aci e motivul principal al marei mortalități la copiii noștri. Biberonul cu dop de plută e foarte periculos și pôte deveni mortal, de ôre-ce laptele, intorcându-se în porii plutei, se strică și produce în găurelele sale o insectă ce se pôte compara cu riia și pe care celebrul chimist francez Pasteur a numit-o vibrion. Acăsta insectă, invisibilă cu ochiul liber, se respândesc în gura copilului, mai ales la gingei, le pricinuesce o mănăcărime grozavă și provôcă adese convulsii, care pe nedrept se atribue dentițiunii. Spre a evita copilului tôte aceste torturi, mama nu trebuie să se servescă, de cât de biberonul Robert, fecsibil, cu dop de corn, scutit de ori-ce miros réu și de insecte.

Pentru dómne tinere.

Despre zahar. În general nu se scie că zaharul perde din proprietățile lui când este sfărâmat séu tăiat. Astfel, bucățile de zahar tăiate, cum se dice, cu machina, indulcesc mai puțin de cât bucățile sparte neregulat, cum se făcea altă-dată. Acăsta este urmarea unui efect fisic. Toporașul, cuțitul séu pisălogul ridică temperatura zaharului, il încălđesc și-i modifică compoziția. Din punctul de vedere al economiei, este mai preferabil d'a cumpără zaharul netăiat și d'a-l tăia singur. Zaharul tăiat cu machina nu este deci avantajos de cât pentru stabilimentele cari au interes d'a socoti bucățile. Asemene, pentru a cunósce decă zaharul este bun și prin urmare decă indulcesce mai mult, trebuie a observă ca el să fie tare, aspru la pipăit și strălucitor. Disolvat în apă, el nu trebuie să lase nici o urmă. Din contra, zaharul falsificat se topesc foarte incet și lasă un deposit; mai mult încă, suprafața lichidului este cam turbure Când este în bucăți, colórea lui este mai închisă și lasă un praf pe degete.

Prăjitura de castane este tot ce pôte să fie mai bun mai gustos. A curăți ș-a pisă o jumătate de livră de castane; în urmă se piséză foarte mărunț 60 grame de migdale dulci și 120 grame zahar; se pune 250 grame de unt în șese gălbinișuri de ou, și apoi se amestecă totul împreună; se adaugă albușurile ouălor bătute bine, se pune totul într'un tipar și se còce în mașină în timp de trei carturi de oră. Acăsta prăjitură se servesc cu un sos de ciocolată.

Ghicitură de sémne

de Cornelia P. Vancea.

□a*ai *a□ țe:a[otă
i[i *i)u ți *e *u)u
a*io a *ea !□u*otă
*e *o□u *e u)u).

[u ș?e)i *e ?a:—ă *i:e
[e ț*u?—i *i: a?u *eu .:□[iu
)a:*u eu *e ?a:—ă [i:e
:u șo[u țe *e *ețșu□[iu.

Terminul de deslegare e 24 iuliu. st. n. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea aritmogrifului din nr. 16 :

Constantinopole,
Optica,
Nicotin,
Sacsoni,
Tasso,
Atalante,
Nantes,
Ticino,
Ionia,
Nelson,
Ottone,
Păne,
Opeln,
Lannes,
Elena.

Deslegare bună ni-a sosit dela dómnele și domnișórele: Teresia Păcala n. Szántay, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Elena Papp, Victoria Mircea, Octavia Băboian, Maria Cornelia Puian, Livia Șandor n. Pop, Rafaela Șandor, Erica, Iosefina Popescu, Adelaida Crișan, Minodora Micșunescu, Zoe Dimbu, Maria Popescu, Mina Pop, Mărióra Ardelean și dela dnii Aureliu Bejan, Iuliu Tuducescu, Emil Bran, Aureliu Drăgan, Victor Petri.

Premiul fu dobândit de domnișóra Elena Papp în Boesig.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sôrele resare	Sôrele spune
Dumineca 7 după Rusali. Mat. IX. 27—35 inv. 7.					
Duminecă	30	12	† Sinodul Sf. Apost.	4 19	7 47
Luni	1	13	Cosma și Damian	4 20	7 47
Martți	2	14	Pun. vest. Maicii Dlui	4 21	7 46
Mercuri	3	15	Sf. Mart. Iacint	4 22	7 46
Joi	4	16	Sf. Păr. Andrei Crit.	4 23	7 45
Vineri	5	17	Cuv. Păr. Atanasie	4 24	7 44
Sâmbetă	6	18	Sf. Mart. Chiriachi	4 25	7 43

Semestrul jan.—junie se 'ncheie cu numerul presinte. Rugăm pe aceia a căror abonamente espiră acuma, să binevoiescă a le rennoi de timpuriu. Cei ce nu mai vor să fie abonați, sânt rugați a ne innapoiă numerul viitor, ca să-i ștergem din registrul abonaților.

Proprietar, redactor respunđător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare.